

Türkiye’de Arap Şiiri Alanındaki Makalelerin İçerik Analizi

Content Analysis of the Articles on Arabic Poetry in Türkiye

Adnan ARSLAN

Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Arap
Dili ve Belagati Anabilim Dalı

Assoc. Prof., Bilecik Şeyh Edebali University, Faculty of Islamic Sciences
Department of Arabic Language and Rhetoric

Bilecik/Türkiye

adnan.arslan@bilecik.edu.tr

ORCID: 0000-0002-3989-6612

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 23 Şubat/February 2024

Kabul Tarihi / Date Accepted: 2 Temmuz/July 2024

DOI: 10.53683/gifad.1442058

Atıf / Citation: Arslan, Adnan, “Türkiye’de Arap Şiiri Alanındaki Makalelerin İçerik Analizi/Content Analysis of the Articles on Arabic Poetry in Türkiye”. *Gifad: Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi / The Journal of Gumushane University Faculty of Theology*, 13/26 (Temmuz/July 2024/2): 729-760

İntihal: Bu makale özel bir yazılım ile taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Plagiarism: This article has been scanned by special software. No plagiarism was detected.

Web: <http://dergipark.gov.tr/pub/gifad> **Mail:** ilahiyatdergi@gumushane.edu.tr

Copyright© Published by Gümüşhane Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi / Gumushane University, Faculty of Theology, Gümüşhane, 29000 Turkey. Bütün hakları saklıdır. / All right reserved.

Öz

Herhangi bir alanda akademik çalışma yapmak istenildiğinde, önce konu çerçevesinde bir literatür taramasının lüzumu bilinen bir gerçektir. Türkiye’de Arap dili ve edebiyatı/belâgati alanında kaleme alınan ilk makaleden günümüze kadar binlerce akademik yayın birikimi hâsıl olmuştur. Bu çalışmada, akademik veri tabanlarından hareketle sahada teşekkül etmiş bu makalelerden Arap şiiri çerçevesinde kaleme alınmış olanların bibliyometrik ve içerik analizi amaçlanmıştır. Arap şiiri özelinde böyle bir çalışmanın ilk oluşu makalenin önem ve özgünlüğünü oluşturmaktadır. Son yıllarda aynı konuda birden fazla makalenin telif edildiğinin görülmesi ve alan içerisinde bazı noktalara yoğunlaşmış bazı konuların görece ihmal edildiğinin gözlemlenmesi bu makalenin hareket noktasıdır. İsam Makale Veri Tabanı ve Dergipark platformları konu çerçevesindeki veri sağlanmasında temel kaynak olmuştur. Anahtar kelimeler, başlıklar, makale öz/özetleri, Arap şiiri üzerine çalışmalar yapan akademisyenlerin yayın listeleri vb. araçlar üzerinden elde edilen künye bilgileriyle bir liste oluşturulmuştur. Elde edilen nicel veriler anlamlandırılmaya çalışılmıştır. Arap şiiri konulu çalışmalarda incelenen şairlerin sayısı, makale konusu, karşılaştırmalı çalışmalar, yıllara göre yayın adedi, konu özelinde yayın yapan akademisyenlerin yayın sayısı vb. parametreler esas alınarak istatistiki sonuçlar elde edilmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak; incelemeye konu olan 624 makale içerisinde incelenen şairlerin en çok Abbasiler ve Modern döneme ait şairler olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Arap Dili ve Belagati, Arap Şiiri, Bibliyometri, İçerik Analizi, Mütenebbî.

Abstract

Since the first article written in the field of Arabic language and literature/rhetoric in Turkey, thousands of academic publications have been accumulated until today. In this study, the bibliometric and content analysis of the articles written within the framework of Arabic poetry, which have been formed in the field, is aimed, based on academic databases and indexes written on the field. The fact that it is the first of such a study specifically for Arabic poetry constitutes the importance and originality of the article. İsam Article Database and Dergipark platforms have been the main source of data on the subject. Keywords, titles, article abstracts, publication lists of academics who work on Arabic poetry, etc. The obtained quantitative data were tried to be interpreted. The number of poets examined in studies on Arabic poetry, the subject of the article, comparative studies, the number of publications by year, the number of publications of academics who publish on the

subject, etc. Statistical results were tried to be obtained based on the parameters. At the same time, a critical reading was made regarding some of the methods followed in articles on poetry.

Keywords: *Arabic Language and Rhetoric, Arabic Poetry, Bibliometrics, Content Analysis, Mutanabbī.*

Extended Summary

One of the most important things expected from a scientist is to make the unknown known. Thus, the field called science expands. Therefore, an academician is expected to constantly follow his field of study. In order to monitor what was discussed before him and what issues were examined in the field, he needs to keep track of previous studies, called literature. As he sees what his predecessors have discovered in the field of research and in which direction they are moving, he gets an idea about what he can do in that field. Thus, a successor-predecessor relationship is created between researcher generations and a master-apprentice cycle is naturally established in the research field. Most importantly, research questions and hypotheses are determined through literature reviews. The primary sources used in literature reviews should be academic articles and books. The first academic study on Arabic poetry in Turkey was written in 1971. Academic publishing started modestly in these institutions, whose foundations were laid as Islamic institutes and later turned into faculties of theology. Later, in the following years, academics in the Department of Eastern Languages and Literature in Ankara wrote articles on Arabic poetry. These articles have reached a large number over the years. Because Arabs are a nation known for their skill in poetry. Transforming their feelings, thoughts and even scientific studies into verse has become their national character. This being the case, poetry and poets had a privileged position among Arabs. Tens of thousands of couplets from hundreds of poets have been passed down from generation to generation. This huge amount of literary material has also attracted the attention of Arabic literature researchers working in Turkey. Over the years, academic studies on Arabic poetry have reached such a level that researchers in the field need to look at all studies from above. Vecih Uzunoğlu was the first to realize the idea of such a directory with his serial article titled Master's and Doctoral Theses in the Field of Arabic Language in Turkey. Then, Abdullah Kılınçkaya contributed to the work started by Uzunoğlu by extending the scanning time interval even further. Hasan Harmancı, in his work titled Arabic Language Literature, did not limit the scanning to theses only, but produced a more comprehensive index in the form of articles, theses

and books. After Harmancı, a more comprehensive view was presented by expanding the scanning time period under the editorship of Recep Çinkılıç. While acknowledging the contribution of these studies to the field, it has also come to our attention that there is a need for a separate content analysis on Arabic poetry. The aim of this study is to present a content analysis of articles written in the field of Arabic poetry. It is to determine which poets and which themes the poetry studies focus on. Another aim of this study is to obtain numerical information about poetry-related studies by year. On the other hand, the purpose of this study is to give ideas to field researchers who want to write a thesis/article/book on Arabic poetry in their search for a topic and to guide them in order to show in which direction the studies are progressing. In this study, data analysis method was mainly applied. Islamic Research Center (ISAM) and Dergipark academic databases undoubtedly played a major role in the data collection phase of the study. As a result of the study, the following findings were determined: 2015 was a turning point in terms of article studies on Arabic poetry. There is a significant increase in the number of articles after this year. Five years after 2015, 2020 can be considered a leap year in Arabic poetry article writing. Compared to a single article in 1971, when the first article on Arabic poetry was written, the number of articles increased to 87 in 2023, approximately 50 years later. Even with this data alone, it is possible to say that the interest in Arabic poetry in the Turkish academy has increased significantly. With the study, it was seen that the poet who attracted the most attention in the Turkish academy was the ‘Abbāsīd period poet Mutanabbī. Periodically, the poets of the ‘Abbāsīd period, to which Mutanabbī belongs, have been the period in which Turkish academics paid the most attention. It is seen that it has attracted the attention of Arabic poetry researchers in the modern period as well. In studies based on Arabic poetry, literary arts naturally constitute the focus of research. Secondly, it has been noticed that examining poems in terms of religious issues attracts attention. It can be said that this is an expected result of the fact that the majority of researchers are members of the Theology/Islamic Sciences faculties. One of the questions of the research was about the contributions of Arabic literary academics working in Turkish universities to the field. In light of the numerical data obtained, it was seen that the most contributions were made in 2022 with 18 articles. One of the findings of the study is this: As a result of the public unrest in Arab countries in 2010, there was migration to our country. As a result of this, the instability in these countries caused Arab academics to leave their faculties and come to our country. In this case, an increase has been observed in the number of Arabic articles published in our

country.

Giriş

Bilim insanından beklenen en önemli hususlardan birisi de bilinmeyi bilindir kılmaktır. Böylece bilim denilen saha genişler. Öyle ise bir akademisyenin sürekli çalışma alanını takip etmesi beklenir. Kendisinden önce nelerin tartışıldığını ve alanda hangi konuların incelemeye tabi tutulduğunu izleyebilmesi için literatür denilen sâbık çalışmaların izini sürmesi icap eder. Araştırma alanında seleflerinin nereleri keşfettikleri ve hangi yöne doğru ilerlediklerini gördükçe kendisinin de o alanda neler yapabileceğine dair fikir elde eder. Böylece araştırmacı kuşaklar arasında halef-selef ilişkisi hâsıl olur ve araştırma sahasında doğal olarak usta-çırak döngüsü sağlanır. En önemlisi de literatür taramalarıyla araştırma soruları ve hipotezleri tespit edilir.¹ Literatür taramalarında öncelikli başvuru kaynaklar da akademik makale ve kitaplar olmalıdır.²

Türkiye’de akademik anlamda ilk Arap şiiri konulu çalışma 1971 yılında kaleme alınmıştır. İslam Enstitüsü olarak temeli atılan ve daha sonra İlahiyat fakültelerine dönüşen bu kurumlarda akademik yayıncılık mütevazı bir şekilde başlamıştır. Daha sonra ilerleyen yıllarda Ankara’da Doğu Dilleri ve Edebiyatı bölümünde akademisyenler, Arap şiiri konulu makaleler kaleme almışlardır. Bu makaleler yıllar geçtikçe büyük bir yekûna ulaşmıştır. Zira Araplar, şiirdeki maharetleri ile bilinen bir millettir. Duygu ve düşüncelerini hatta ilmi çalışmalarını manzum bir hale dönüştürmek onların milli karakteri haline gelmiştir. Durum böyle olunca, Araplar arasında şiir ve şair ayrıcalıklı bir konumda olmuştur. Yüzlerce şaire ait on binlerce beyit nesilden nesle aktarıla gelmiştir. Devasa miktardaki bu edebi malzeme, Türkiye’de çalışan Arap edebiyatı araştırmacılarının da ilgisini çekmiştir.

Yıllar içerisinde Arap şiiri üzerine yapılan akademik çalışmalar öyle bir dereceye gelmiştir ki artık alan araştırmacılarının tüm çalışmalarına yukarıdan bakabilmeleri ihtiyacı hâsıl olmuştur. Vecih Uzunoğlu, *Türkiye’de Arap Dili Alanında Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri* başlıklı seri makale çalışmasıyla böyle bir bibliyografya fikrini ilk hayata geçiren isim olmuştur.³

¹ Anol Bhattacharjee, *Social Science Research: Principles, Methods, and Practices* (Florida: Testbooks Collection, 2012), 21.

² Andrew S. Denney - Richard Tewksbury, “How to Write a Literature Review”, *Journal of Criminal Justice Education* 24/2 (2012), 219.

³ M. Vecih Uzunoğlu, “Türkiye’de Arap Dili Alanında Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri-I (1956-2002)”, *Nüsha Şarkiyat Araştırmaları Dergisi* 3/8 (2003), 7-31; M. Vecih Uzunoğlu,

Ardından Abdullah Kılınçkaya, tarama zaman aralığını daha da uzatarak Uzunoğlu'nun başlattığı çalışmaya katkı sunmuştur.⁴ Hasan Harmancı ise *Arap Dili Literatürü* başlıklı çalışmasında taramayı sadece tezlerle sınırlı tutmamış, makale, tez, kitap şeklinde daha geniş kapsamlı bir dizin ortaya koymuştur.⁵ Harmancı'dan sonra Recep Çinkılıç editörlüğünde tarama zaman aralığını genişleterek daha kapsamlı bir bakış sunulmuştur.⁶ Bu çalışmaların alana katkısını teslim etmekle birlikte Arap şiiri konulu müstakil bir içerik analizi ihtiyacının da mevcut bulunduğu dikkatimizi çekmiştir.

1. Çalışmanın Amacı

Yukarıda işaret edildiği gibi bu çalışmanın amacı, Arap şiiri alanında kaleme alınmış makaleler hakkında bir içerik analizi sunmaktır. Şiir çalışmalarının hangi şair ve temalar üzerine odaklandığını tespit etmektir. Yıllara göre şiir konulu çalışmaların sayısal olarak bilgisini elde etmek bu çalışmanın diğer bir amacıdır. Diğer taraftan Arap şiiri konulu tez/makale/kitap çalışması yapmak isteyen alan araştırmacılarına konu arayışında fikir vermek, çalışmaların hangi yönde ilerlediğini gösterebilmek için rehberlik etmek bu çalışmanın amacını teşkil etmektedir.

2. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada esas olarak, veri analizi yöntemi uygulanmıştır. İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM) ve Dergipark akademik veri tabanları çalışmanın veri toplama aşamasında kuşkusuz büyük bir rol oynamıştır. İsam makale veri tabanı arama sayfasında makale künyesinde Arap şiiri ile alakalı olacağı düşünülen kelimelerle arama yapılmıştır. Dergipark ise daha detaylı aramalar için imkân sunmaktadır. Dergipark üzerinden yapılan gelişmiş arama ile makalelerin anahtar sözcükleri, öz/özetler Arap şiiri konulu makalelerin taranması sağlanmıştır. Bu bakımdan makale yazımında uygun anahtar kelime seçiminin ilgili makaleye erişim açısından ne kadar önemli olduğu görülmüştür. Birçok makaleye anahtar kelime yardımı ile ulaşıldığını burada belirtmek gerekir.

"Türkiye'de Arap Dili Alanında Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri-II (1956-2004)", *Nüsha Şarkiyat Araştırmaları Dergisi* 5/17 (2005), 7-36; M. Vecih Uzunoğlu, "Türkiye'de Arap Dili Alanında yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri-III (1956-2013)", *Nüsha Şarkiyat Araştırmaları Dergisi* 15/40 (2015), 1-52.

⁴ Abdullah Kılınçkaya, "Türkiye'de Arap Dili Alanında Yapılan Yüksek Lisans Ve Doktora Tezleri -III (2004-2013)", *Şarkiyat Mecmuası* 27/2 (2015), 95-130.

⁵ Hasan Harmancı, *Arap Dili Literatürü* (Ankara: Çizgi Yayınları, 2020).

⁶ Recep Çinkılıç, *Türkiye Arap Dili ve Edebiyatı - Akademik Çalışmalar Bibliyografyası* (İstanbul: Akdem Yayınları, 2023).

Söz konusu veri tabanları tarafından tespit edilen makalelerin künye bilgileri müstakil bir dosyada bir araya getirilmiş ve bunlar daha sonra künyede yer alan konu ve şaire göre tasnif edilmiştir. Yine makale yazarlarının isimleri ve makale sayıları hep bu dosya içindeki taramalarla elde edilmiştir.

3. Araştırmanın Problemi

Esasında böyle bir çalışmanın ana saiki yukarıda belirtildiği gibi alana yukarıdan bakma ihtiyacıdır. Çalışma ile şu soruların cevapları aranmıştır?

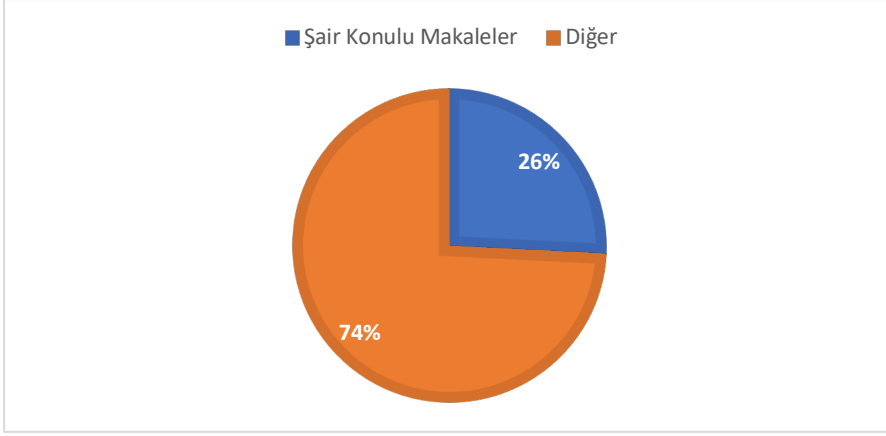
1. Yıllara göre Arap şiiri konulu makale sayılarının dağılımı nasıldır?
2. Alanda hangi şairler incelenmiştir?
3. Bu şairlerin her birine dair kaç makale yazılmıştır?
4. Şair karşılaştırmalı çalışmalar var mıdır? Varsa toplama göre oranı nedir?
5. Araştırılan şairler hangi döneme aittir?
6. Arap şiiri araştırmacıları makalelerinde hangi konulara odaklanmaktadır? 735
7. Arap şiiri konulu makalelerin ne kadarı Arapça yazılmıştır?
8. Türk akademisinde Arap şiiri konulu makale kaleme alan yazarlar kimlerdir?
9. Arap şiiri konulu makale yayımlayan dergilerin yıl/sayı bakımından dağılımı nasıldır?

4. Bulgular

4.1. Hakkında Makale Yazılan Şairler

Arap şiiri konulu kaleme alınan 624 makaleden 161’inin doğrudan bir şair hakkında olduğu görülmektedir. Bu da çalışmaların yaklaşık çeyreğine tekabül etmektedir.

Şekil-1:

Buna göre; ortalama her dört makaleden biri belirli bir şair üzerine kaleme alınmıştır. Bu şairler içerisinde en çok ilgiye mazhar üç şair sırayla; Mütenebbî, Ebu'l-'Alâ el-Ma'arrî ve İbnü'l-Fârid'dir. Aşağıdaki tabloda makalelere konu olan şairlerin sıralaması yer almaktadır.

4.2. Hakkında En Az İki Makale Yazılan Şairler

736

Hakkında En Az İki Makale Yazılan 48 Arap Şairine Ait İstatistik (Makale Sayısına Göre Çoktan Aza)

Tablo-1:

1	Mütenebbî	18
2	Ebu'l-'Alâ el-Ma'arrî	9
3	İbnü'l-Fârid	8
4	Hassân b. Sâbit	7
5	Nizâr Kabbânî	7
6	Antere b. Şeddâd	6
7	Tarafe b. el-' Abd	5
8	İliyyâ Ebû Mâdî	5
9	İbn Zeydûn	5
10	Kâ'b b. Zuheyr	4
11	Ebû Firâs	4

12	Ebu’l-Kâsım eş-Şâbbî	4
13	Mahmud Derviş	4
14	Zehâvî	4
15	İbnü’l-Hatîb	3
16	Halîl Mutrân	3
17	İmâm-ı Şâfii	3
18	Ebu’l-’Atâhiyye	3
19	el-Ahtal	3
20	İmruülkays b. Hucr	3
21	Mahmûd Sâmi el-Bârûdî	3
22	Lebîd b. Rabîa el-Âmirî	3
23	Fedva Tukan	3
24	Zuheyr b. Ebû Sülmâ	3
25	Adonis	2
26	Safiyüddin el-Hilli	2
27	Yûsuf en-Nebhânî	2
28	Ebû Züeyb el-Hüzelî	2
29	‘Abdu’l-Kerîm el-Kaysî el-’Endelusî	2
30	Ebû İshâk el-İlbîrî	2
31	Ümeyye b. Ebi’s-Salt	2
32	Ebû Temmâm	2
33	İbnü’r-Rûmî	2
34	Murîd el-Bergûsî	2
35	Beşşâr b. Bürd	2
36	İbn Hazm el-Endelusi	2
37	Bedr Şâkir es-Seyyâb	2

38	İbn Hafâce	2
39	Hız. Ali	2
40	Tuğrâi	2
41	Abdulvahnâb el-Beyyâtî	2
42	Maruf er-Rusafî	2
43	Necmuddîn İbn-i Sivâr	2
44	Şemseddîn el-Kûfî	2
45	el-Hansâ	2
46	Halil Merdem Bek	2
47	Bûsirî	2
48	İbnü'l-Verdî	2

4.3. Hakkında Tek Makale Yazılan Arap Şairleri

738

Şekil 2'de en az iki makaleye araştırma konusu olmuş şairlerin isimleri kaydedilmiştir. Bunun dışında kalan 111 şair, sadece tek bir makalede incelenmiştir. Onlar için bir tablo oluşturmaya gerek duyulmamıştır. Hakkında tek makale kaleme alınmış şairler şunlardır:

1. Leylâ el-Ahyeliyye	12. Ahmed Şevki
2. İbn Hamdis	13. Zürrumme
3. Ebu'l-Feth el-Bustî'	14. Ali b. el-Cehm
4. Osman Bektaş	15. İbn Hamdis
5. Nâzik el-Melâike	16. Yahya eş-Şarşarî
6. Abdullah b. Revâha	17. İbn Abdirabbih
7. Ömer Ebi Rîşe	18. Sâhib b. Abbâd
8. Mâlik b. er-Rayb	19. Kays b. el-Hafîm
9. Mühelhil b. Rebîa	20. Safiyye bnt. Abdülmuttalib
10. Hasan el-Bûrînî	21. İbn Hânî
11. Katerî b. el-Fucae	

22. Zemahşerî
23. Fevzi el-Ma’lûf
24. Hâtim et-Tât
25. el-Meliku’l Emced
26. Cahza el-Bermekî
27. Abdullah b. Revâha
28. Ahmed Refik el-Mehdevî
29. Kâ’b b. Mâlik
30. Ebu’l-Esved ed-Düelî
31. Kuseyyir ‘Azze
32. Bayram et-Tûnisî
33. Şihabü’l-din Ahmed ibn Ferâh el-İşbilî
34. el-Ûşî
35. Ebu Tâlib b. Abdilmuttalib
36. Hızır Bey
37. A’şâ
38. Kâzi ‘ÿyâz
39. Ayiz el-Karenî
40. Ebu’l-Feth el-Bustî
41. İbn Behîc el-Endelüsî
42. el-Bustî
43. İbn Dihye el-Kelbî
44. ‘Alkame b. ‘Abede el-Fahi
45. Amir Bahiri
46. Halil Cubran
47. Ömer b. Ebî Rebîa
48. Abbas el-Akkâd
49. el-Efveh el-Evdî
50. al-Hakam al-Xuzri
51. Ferezdak
52. Ebû Mihcen es-Sakafi
53. Ahmed el-Keyvânî
54. el-Hatîb et-Tebrîzî
55. İbn Düreyd
56. Necâşî el-Hârisî
57. Ebu’l-Bekâ er-Rundî
58. İbnü’l-Mu’tez
59. Abdulmuhsin el-Kâzimî
60. Ahmet Matar
61. Şerif Murtazâ
62. Tâhir b. Hüseyin
63. Mansûr en-Nemerî
64. Ebû ‘Afek
65. Derviş Muhammed et-Ṭâluvî
66. Hafız İbrahim
67. Ahmed Zekî Ebû Şâdî
68. Esad el-Lukaymi
69. Abdullah b. Mübarek
70. Fahreddîn-i Irâkî
71. Ebû Dulâme
72. İmâdüddîn el-

- İsfahânî
73. İbnü'l-Haddad
74. Hureymî'
75. Temim b. Mu'iz-
Lidînillâh
76. Bedir Şakir Seyyab
77. Sabık el-Berberî
78. Şenferâ
79. Mohamed Saber
Obaid
80. Samih al-Qasim
81. Ali b. Osman el-Ûşî
82. Hazim el-Kartâcennî
83. 'Amr b. Kulsûm
84. Ahmed el-'Înâyâtî
85. Ahmed el-Behlûl
86. Ebu't-Tayyib el-Ġazzî
87. el-Abbâs İbnü'l-
Ahnef
88. Sâlih b. Abdulkuddûs
89. el-A'mâ et-Tutaylî
90. Muhammed b. Gâlib
er-Rusâfî
91. Yûsuf el-Hâl
92. Vezîr Cüneyd
93. İbn Reşik El-
Kayravânî
94. Nûri El-Cerrâh
95. Cerîr b. Atyye
96. Hasan el-Bedrî el-
Ĥicâzî'
97. 'Uleyye bt. el-Mehdî
98. Âişe et-Teymûriyye
99. Küşâcim
100. Halefu'l-Ahmer
101. Kattâl el-Kilâbî'
102. Tırimmâh
103. el-Hâl et-Tâlevî
104. 'Urve b. el-Verd
105. Bulend el-Haydari
106. Muhammed Emin Ez-
Zilevî
107. Ömer Ebû Rîşe
108. el-Buhturî
109. Yusuf b. Fazlullâh es-
sekâkî
110. Kays B. Zerih

4.4. Karşılaştırmalı/İki Yazarlı Şair Çalışmaları

Arap şiiri üzerinde makale kaleme alan yazarlarımızın nispeten az da olsa karşılaştırmalı çalışmalar yaptığı görülmektedir. Aşağıda bu çalışmalara işaret edilmiştir. Çalışma sayısı az olduğu için künye bilgileri tam olarak verilecektir.

Tablo-2:

1	<p>Ousama Ekhtiar, Halit Halit</p> <p>Kadim Arap Şiirinde “Kurt” İmgesi eş-Şenfera ve Feredzak Örneği, <i>Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i>, 2016, cilt: IV, sayı: 7, s. 10-25</p>
2	<p>Naci, İbrahim - Osman Düzgün</p> <p>Arap Şiirinin Önde Gelen İki Şairi, el Maarri ve el Mutenebbi’nin Mukayesesi, <i>Nüsha: Şarkiyat Araştırmaları Dergisi</i>, 2012, sayı: 35, s. 131-144</p>
3	<p>Er, Rahmi</p> <p>İki Endülüs Şairi: İbn ‘Ammâr ve İbn Hafâce, <i>Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi</i>, 1991, cilt: XXXV, sayı: 2, s. 87-125</p>
4	<p>Aslan, Ahmet</p> <p>Artuklu Dönemi’nin Mardinli İki Şairi: İbnu’s-Saffar el-Mardini ve İmadu’d-Din ed-Düneysiri, <i>Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i>, 2005, sayı: 14, s. 15-36.</p>
5	<p>Olçun, Muhammed Mahmut</p> <p>Cahiliye Döneminin Meşhur Üç Medîh Şairi en-Nâbiğa, Zuheyr ve el- El-’Aşâ, <i>Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Uluslararası Filoloji ve Çeviribilim Dergisi</i>, 2022, cilt: IV, sayı: 1, s. 1-17</p>
6	<p>Arslan, Adnan</p> <p>Klasik Arap Şairleri Verrâk ve el-İlbirî’den İlim Talebelerine Tavsiyeler, <i>Batman Akademi Dergisi</i> = 2020, cilt: IV, sayı: 2, s. 16-25</p>
7	<p>Yıldız, Ahmet</p> <p>Modern Arap Edebiyatında Muâraza: Ahmed Şevkî-Hâşim er-Rifâî Örneği, <i>Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi</i>, 2021, cilt: XXI, sayı: 1, s. 379-413</p>
8	<p>Soysal, Zeynel Abidin</p> <p>Klasik Arap Edebî Tenkidinde Nesnellüğün İmkânı Üzerine: Nâbiğa ez-Zübyânî ile Hassân b. Sâbit Tartışması ve “Mina” Şiiri Üzerindeki Değerlendirmeler Bağlamında (2023), <i>Uludağ İlahiyat</i></p>

	<i>Dergisi</i> , Cilt 32, Sayı 1, 2023, 125 – 155.
9	Hazer, Dursun Hassan b. Sâbit ve Ka'b b. Mâlik'in Şiirlerinde Hz. Peygamber (SAV) İmajı, <i>Nüsha: Şarkiyat Araştırmaları Dergisi</i> , 2018, cilt: XVIII, sayı: 47, s. 191-214
10	Yılmaz, Mehmet Hz. Peygamber Dönemi Nakîza Şiirleri Üzerine Bir İnceleme: Bedir Savaşında Dırâr b. el-Hattâb ve Ka'b b. Mâlik Örneği, (2023), <i>Cumhuriyet İlahiyat Dergisi</i> , Cilt 27, Sayı 2, 2023, 640 – 660.
11	Topal, Nilüfer - Acar, Ömer İki Kadın, Tek Acı: Hansa ve Antigone (2022), <i>Dini Araştırmalar</i> , Cilt 25, Sayı 62, 2022, 315 – 333.

4.5. Şairlerin Ait Oldukları Dönemler

Arap edebiyat tarihi kaynakları Arap edebiyatını genel olarak şu dönemlere ayırmaktadırlar:

742

1. Cahiliye
2. Muhadram (Cahiliye ve İslam'a tanıklık etmiş şairler)
3. Sadr-ı İslam/Emeviler
4. Abbasiler
5. Osmanlı
6. Endülüs
7. Modern Dönem (Fransa'nın Mısır'ı işgali sonrası)

İncelemeye konu olan şairlerin ait oldukları döneme göre yaptığımız taramada şu şekilde bir tablo ortaya çıkmıştır:

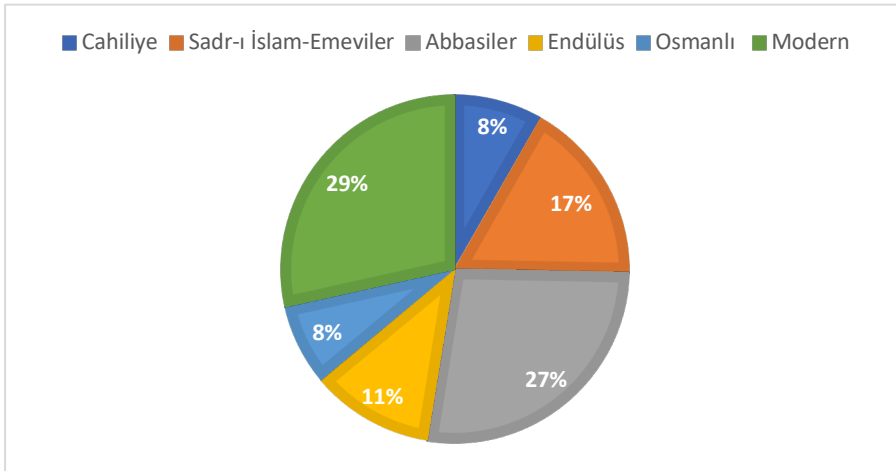
Tablo-3:

Edebi Dönem	Makale Sayısı
Cahiliye	13
Sadr-ı İslam-Emeviler	27

Abbasiler	43
Endülüs	18
Osmanlı	12
Modern	39

Yukarıdaki tabloda Arap edebiyatı araştırmacılarının hangi döneme dair makale kaleme aldıkları sayısal olarak görölmektedir. Bu tabloyu bir de pasta olarak görmek ilginin nereye doğru eğildiğini daha belirgin olarak bir şekilde gösterecektir:

Şekil-2:

4.6. Arap Şiirini Konu Alan Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

Yapılan taramada Arap şiirini konu alan ilk makalenin 1971 yılında yayımlandığı görölmüştür. 1971’den 1995’e kadar geçen süre Arap şiiri araştırmacıları açısından son derece kurak geçmiştir denilebilir. Yılda bir yahut iki makale ancak kaleme alınırken 1997 yılında bir hareketlenme olmuştur. Arap şiiri konulu makale yazımında 2001 yılı ilk dönüm noktası olmuştur. Bir anda makale sayısı 11’e çıkmıştır. Bundan sonra 2019 yılına kadar sert inişler ve çıkışlara tanıklık eden sürecin sonunda 2020 yılı Arap şiiri araştırmaları açısından beklenmedik bir artış yaşanmıştır. Makale sayısı bir yılda 37’den 64’e çıkmıştır. Sadece bir yılda gerçekleşen yüzde 170’lik

artışın mutlaka bir izahı olmalıdır. Bundan sonra bu artış en nihayet 2023 yılında 87 makaleye ulaşmıştır. Şekil 6'ya bakıldığında 2020 yılının nasıl bir sıçramayı temsil ettiği görülecektir.

Tablo-4:

2023	87
2022	84
2021	62
2020	64
2019	37
2018	21
2017	23
2016	29
2015	18
2014	9
2013	13
2012	12
2011	10
2010	9
2009	14
2008	9
2007	13
2006	18
2005	13
2004	11
2003	11
2002	11
2001	11

2000	4
1999	11
1997	5
1995	1
1994	2
1993	3
1992	2
1991	3
1990	1
1989	1
1988	1
1985	1
1983	1
1982	1
1975	2
1971	1

4.7. Konularına Göre Dağılım

Arap şiirini konu edinen makalelerin içerik analizi denildiğinde kuşkusuz ilk akla gelen husus, kaleme alınan yayınların hangi konulara odaklandığıdır. Aşağıda sayısal olarak görüleceği üzere araştırmacılarımızın en çok ilgilendiği konu belirgin bir şekilde şiirdeki edebi sanatların incelenmesi olmuştur ki bu da beklendik bir durumdur. Zira şiir denildiğinde alelade olmayan, edebi açıdan insanı etkileyen söz anlaşılır. Şiiri şiir yapan şey tabii olarak içinde taşıdığı edebi sanatlardır. 623 şiir konulu makale içerisinde 29 makale toplamın yaklaşık yüzde 5’ine karşılık gelmektedir. İkinci sırada görüleceği üzere en çok ilgi gören husus belirli bir şair yahut şiirin dini konular ekseninde incelenmesidir. Bu da açıkçası beklendik bir husustur. Zira Türkiye’de Arap edebiyatı araştırmalarının lokomotifi ilahiyat/İslami İlimler fakülteleri Arap dili ve belagati bilim dallarıdır. Bu bilim dalı da Temel İslam Bilimleri anabilim dalı altında yer almaktadır. Dolayısıyla temel İslam bilimleri disiplini altında Arap şiiri incelemesi yapan

araştırmacıların meseleye salt edebi araştırma olarak değil, aynı zamanda dini saik ve kaygılarla araştırma yapması son derece normaldir. Şekil 7’de Arap şiiri konulu makalelerin tema ağırlığını görülecektir:

Tablo-5:

<i>Tema</i>	<i>Makale Sayısı</i>
Belagat/Edebi Sanatlar	29
Dini Konular	25
Nazım/Aruz/Biçimsel Özellikler	22
Ahlak/Erdem/Fazilet	22
Mersiye	14
Kur’ân Ekseni Çalışmalar	10
Şiir Eleştirisi	10
Şehirlere Yönelik Şiirler (Bağdat-Maraş vb.)	10
Hiciv	8
Cahiliye Şiirinin Gerçekliği	8
Methiye	8
Gazel (Aşk şiiri)	7
Hikmet	7
Fahr	6
İntihal/Sirkat	5
Özlem	4
Tasavvuf	4
Mit/Mitolojik Unsurlar	4
Tabiat	3
Şarap/Hamriyat	3
Luğaz	3
Nakîza	3

Çocuk-Çocukluk	3
Yalnızlık/Hüzün/Ümitsizlik	3
Vahdetü'l-Kasîde/Konu Bütünlüğü	3
Nahiv/Gramer	3
Hicret	3
At Tasviri	2
İlim	2
Anka Kuşu	2
İstigâse	2
Hapishane	2
Halk/Toplum	2
Kahve	1
Humma	1
Maraş	1
Bulut Yağmur	1
Eşbâh ve Nezâir	1
Modernizm İstiare	1
Nevruz	1
Kural Dışı Kullanımlar	1
Yıldız	1
Kurt	1
Rûmiyyât	1
Arap Dili	1
Hz. Meryem	1
Yaşlılık	1
Mal/Servet	1

Öğretmen	1
Zaman	1
Gençlik	1
Korku	1
Ayasofya	1
Kuram Uygulaması	1
II. Abdülhamîd	1
Mekan Tasviri	1
Şikayet/Ayıplama	1
Filistin	1
Anne	1
Kölelik	1
Savaş	1
İ'tizâr ve İsti'tâf	1
Deprem	1
Göz	1
Meyve	1
Av	1
Vatan	1
Özgürlük	1
Ehl-i Beyt	1

4.8. Arap Şiiri Konulu Makale Yazarlarının Makale Sayıları

Şekil 8'de Arap şiiri konulu makale kaleme alan yazar ve sayıları verilmiştir. Tabloyu uzatmamak için makale sayısı en az 3 olan yazarlarla sınırlı tutulmuştur.

Tablo-6:

Yazar	Makale Sayısı
Adnan Arslan	30
Esat Ayyıldız	18
Mohamadou Aboubacar Maiga	10
Süleyman Tülücü	10
Abdelkarim Amin Mohamed Soliman	10
Mehmet Yalar	9
Yakup Göçemen	9
M. Faruk Toprak	8
Mücahit Küçükşarı	7
Mehmet Yılmaz	7
İbrahim Yılmaz	6
Yahya Suzan	6
Faruk Çiftçi	6
Sedat Tuna	5
Ömer İshakoğlu	5
Kenan Demirayak	5
Kemal Tuzcu	5
Ramazan Meşe	5
Mahmut Üstün	5
Halil Akçay	5
Hüseyin Ersönmez	4
Ousama Ekhtiar	4
Bozan Alhamad	4
Abdussamed Yeşildağ	4

İsmail Araz	4
Selami Bakırcı	4
Murat Tala	3
Muhammet Selim İpek	3
M. Rami Awwad	3
Rıfat Akbaş	3
Dursun Hazer	3
Ramazan Kazan	3
Ahmet Abdülhadioğlu	3
Musa Yıldız	3
Turgay Gökğöz	3

4.9. Şiir Konulu Makalelerin Yayımlandığı Dergiler

Türkiye’de akademik dergi yayıncılığı konusunda ilahiyat fakülteleri kuşkusuz ayrı bir yere sahiptir. Zira hemen her fakültenin bir dergisi vardır. Söz konusu Arap edebiyatı makaleleri olunca bu dergiler içerisinde en köklü olan şüphesiz Nüsha dergisidir. 1990 yılından beri ender bir iki sayı dışında istikrarlı bir şekilde yılda 2 sayı yayımlayan dergi doğu dilleri araştırmalarında açık ara önde gitmiştir. Derginin toplam 56 sayıda Arap edebiyatıyla ilgili 304 makale yayımlamıştır. Dergi sadece Arap değil, Fars ve Urdu edebiyatı araştırmalarını da yayımlamaktadır. 304 makaleden 67’si Arap şiiri ile ilgilidir. 56 sayıda 67 şiir makalesi yaklaşık olarak her sayıda 1,2 makaleye tekabül etmektedir. Bu da her beş sayıda 6 makale yapar. Aşağıdaki tabloda Arap şiiri hakkında makale yayımlayan dergi ve sayıları verilecektir. Tabloyu uzatmamak için en çok yayın yapan 10 dergi ile sınırlandırılacaktır.

750

Tablo-7:

Arap Şiiri Konulu Makale Yayımlayan Dergi ve Makale Sayıları

Nüsha: Şarkiyat Araştırmaları Dergisi	38
Şarkiyat Mecmuası	25

Ekev Akademi Dergisi	25
Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi	15
Cumhuriyet ilahiyat Dergisi	16
Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi	11
Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi	10

4.10. Şiir Konulu Arapça Makalelerde Durum

2010 yılında Arap ülkelerinde yaşanan halk olayları sonucunda ülkemize göç yaşanmıştır. Bunun bir sonucu olarak bu ülkelerdeki istikrarsızlık Arap akademisyenlerin de kendi fakültelerini bırakarak ülkemize gelmesine neden olmuştur. Bu durumda ülkemizde yayımlanan Arapça makale sayısında bir artış da gözlemlenmiştir. Aşağıdaki tabloda Arapça olarak kaleme alınmış Arap şiiri konulu makalelerin sayısı verilmiştir: 751

Tablo-8:

<i>Yazar</i>	<i>Yıl</i>	<i>Dergi</i>
Muhammed Raşid Derşevi	2024	<i>İhya Uluslararası İslam Araştırmaları Dergisi</i>
Mehmet Ali Bekir	2023	<i>İslami İlimler Dergisi</i>
Abdelkarim Amin Mohamed Soliman	2023	<i>İhya Uluslararası İslam Araştırmaları Dergisi</i>
Mohamadou Aboubacar Maiga, Mahmud Kaddum	2023	<i>Darulfunun İlahiyat</i>
Hafel al-Younes	2023	<i>Tokat İlmîyat Dergisi</i>
Enas Boubes	2023	<i>Tokat İlmîyat Dergisi</i>
Hafel al-Younes	2023	<i>Mizanü'l-Hak: İslami İlimler Dergisi</i>

Mahmoud Fallaha	2023	Siyer Araştırmaları Dergisi
Sajed Alkhlif Alsalh	2023	Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (ÇÜİFD),
Aslam Jankır	2023	<i>Mukaddime: Mardin Artuklu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi</i>
Halid Hallaf	2023	<i>Burdur İlahiyat Dergisi</i>
Bedirhan Korkmaz	2023	<i>Burdur İlahiyat Dergisi</i>
Omar Ali Issa Doudin.	2022	<i>Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,</i>
Eid Abdulaziz	2022	Bayburt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
Ramadan A. M. Shaikhomar	2022	Harran İlahiyat Dergisi
M.Rami Awwad	2022	Balıkesir İlahiyat Dergisi
Mumammet Abazoğlu	2022	<i>Yedi Aralık Sosyal Araştırmalar Dergisi</i>
Adel Eldesoky Abdelhannan Shatlh	2022	<i>Mesned İlahiyat Araştırmaları Dergisi</i>
Bozan Alhamad	2022	Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
Mohamadou Aboubacar Maiga	2022	Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
Tahsin Yıldırım - Rami Alkhalaf Alabdulla	2022	<i>Balıkesir İlahiyat Dergisi</i>
Mumammet Abazoğlu	2022	<i>Yedi Aralık Sosyal Araştırmalar Dergisi</i>
Ehssan Dalal, Adnan Arslan	2022	<i>Sırat: Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi</i>
Hafel Alyounes, Mucahit Ekinci	2022	<i>Mütefekkir Aksaray</i>

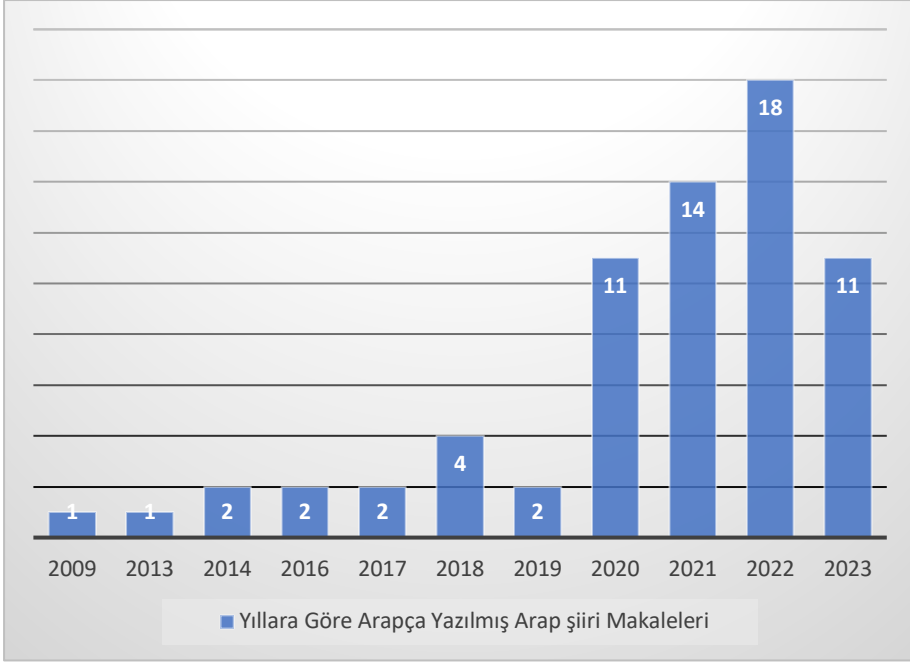
		<i>Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi</i>
Abdulhafız Hacıoğlu	2022	<i>Batman Akademi Dergisi</i>
Abdelkarim Amin Mohamed Soliman	2022	<i>Darulfunun İlahiyat</i>
Abdelkarim Amin Mohamed Soliman	2022	<i>Istanbul Journal of Arabic Studies</i>
Abdelkarim Amin Mohamed Soliman	2022	<i>Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i>
Mahmud Kaddum, Mohamed Rizk Shoeir	2022	<i>Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,</i>
Bozan Alhamad	2022	<i>Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i>
Mohamadou Aboubacar Maiga	2021	<i>Cumhuriyet İlahiyat Dergisi</i>
Youssofa Soumana	2021	<i>Şarkiyat</i>
Muhammed Hamido, Akeel Shawakh Mohamad	2021	<i>Kafkas Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i>
Mohamadou Aboubacar Maiga	2021	<i>Academic Knowledge</i>
Mohamadou Aboubacar Maiga	2021	<i>Kesit Akademi Dergisi</i>
Mohamad Turkey	2021	<i>Mütefekkir Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi</i>
Mehmet Ali Bekir	2021	<i>Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i>
Mohamed Turkey	2021	<i>Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i>
Bozan Alhamad	2021	<i>Mütefekkir Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi</i>
Bozan Alhamad	2021	<i>ISTANBULJAS: Istanbul Journal of Arabic Studies</i>

Abdelkarim Amin Mohamed Solimani	2021	<i>Darulfunun İlahiyat [İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi]</i>
Abdelkarim Amin Mohamed Soliman	2021	<i>Bayburt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i>
Ali Khalaf Marzoog Alzayd, Ahmad Alkhalil	2021	<i>Kocaeli Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i>
Ali Bakr Hassan.	2021	Marifetname
Mahieddin Rachid, Selami Bakırcı	2021	Doğu Esintileri
Ousama Ekhtiar.	2020	<i>Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,</i>
Hana Güven	2020	Universal Journal of Theology
Afify Ramadan Afify AHMED	2020	Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
Tamim Fakhoury	2020	Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
M.Rami Awwad	2020	Kilitbahir
Ehssan Dalal, Adnan Arslan	2020	<i>Edebali İslâmiyat Dergisi</i>
M. Rami Awwad	2020	<i>Kilitbahir [Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi]</i>
Faruk Çiftçi, Youssoufa Soumana	2020	<i>Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i>
Ousama Ekhtiar	2020	<i>Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i>
Abdelkarim Amin Mohamed Soliman.	2020	<i>Mesned İlahiyat Araştırmaları Dergisi</i>

Faruk Çiftçi, Youssoufa Soumana	2020	Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
Mohamad Alahmad	2019	Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,
Aydın Kudat, Khaled Dughim	2019	<i>İlahiyat (e-Dergi)</i>
Yusuf Akyüz	2018	<i>Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i>
Asmaa Jadallah Suleiman Salem	2018	<i>APJIR- Academic Platform Journal of Islamic Research</i>
Eslam Maher Omara.	2018	<i>Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i>
Ahmet Tekin, Lewend Ali	2018	<i>Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i>
Abdullah Maktabbi.	2017	Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
Ahmed Seyyid el-Hüseyn, Abdulhadi Timurtaş	2017	<i>Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i>
Ali es-Sharif, Abu Haneefa Omar	2016	Kilis 7 Aralık Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
Ekhtiar Ousama	2016	Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
Goran Selahaddin, Hazım Burhan Mustafa	2014	<i>İslam Medeniyeti Araştırmaları Dergisi (İMAD)</i>
Ramazan Ömer.	2014	<i>Şarkiyat Mecmuası</i>
Üsâme İhtiyâr (Ekhtiar Ousama)	2013	<i>BÜİFD: Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,</i>
Eid Fathi Abdellatif Abdelaziz.	2009	<i>Şarkiyat Mecmuası</i>

Ara şiiri konulu Arapça kaleme alınmış makalelerin sayılarında son yıllarda artış gözlemlendiği tabloda görülmektedir. Bu artışın grafik şeklinde görülmesi daha net olacaktır.

Şekil-3:

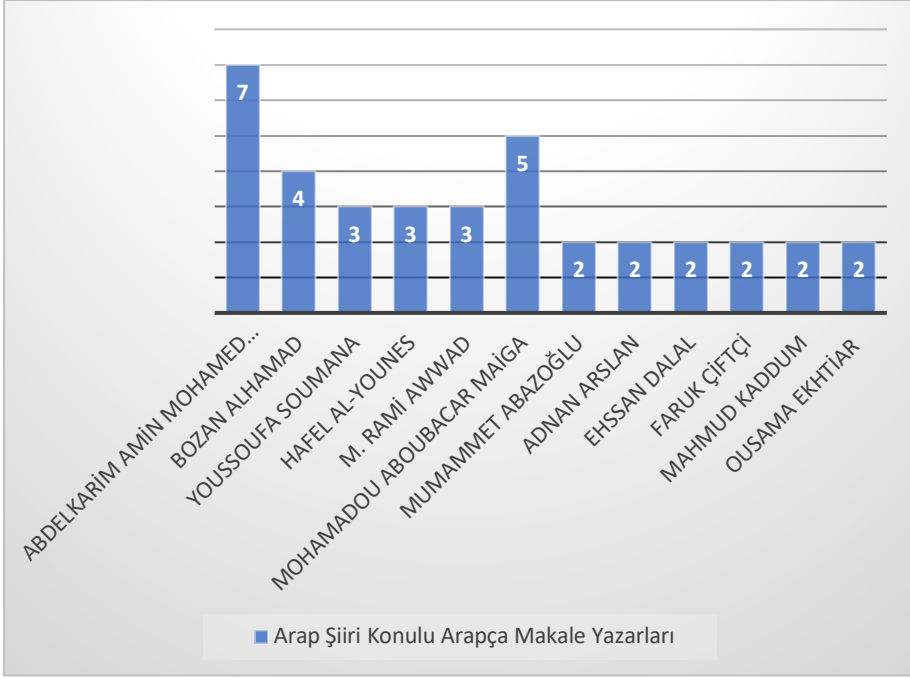

Bu makalenin kaleme alındığı 2024 yılı şubat ayında Arap şiiri konulu 1 Arapça makale kaleme alınmıştı. Grafik yıllara göre baz alındığı 2024 yılına ait makale sayı bilgisi grafiğe yansıtılmamıştır. Yukarıda verilere göre 2020 yılından itibaren Arap şiiri alanında kaleme alınan makale sayısında ciddi bir artış söz konusudur. Makale sayısı 2022 yılında 18'e çıkmıştır. Kanaatimizce 2023 yılındaki makale sayısı bizim ulaşabildiğimizden daha fazladır. Ancak henüz veri tabanlarına işlenmediği için sayı düşük görünmüş olabilir.

Toplam 70 Arapça makalenin yayımlandığı dergiler içerisinde en az iki Arapça makale yayımlayan dergilere ait grafik şu şekildedir. Tabloyu uzatmamak için tek makale yayımlayan dergiler listeye eklenmemiştir.

Arap şiiri konulu Arapça makale yazımında bazı akademisyenlerin isimlerinin öne çıktığı görülmektedir. Tabloyu uzatmama adına burada en az iki makalesi olan isimlere ait bir grafik verilecektir.

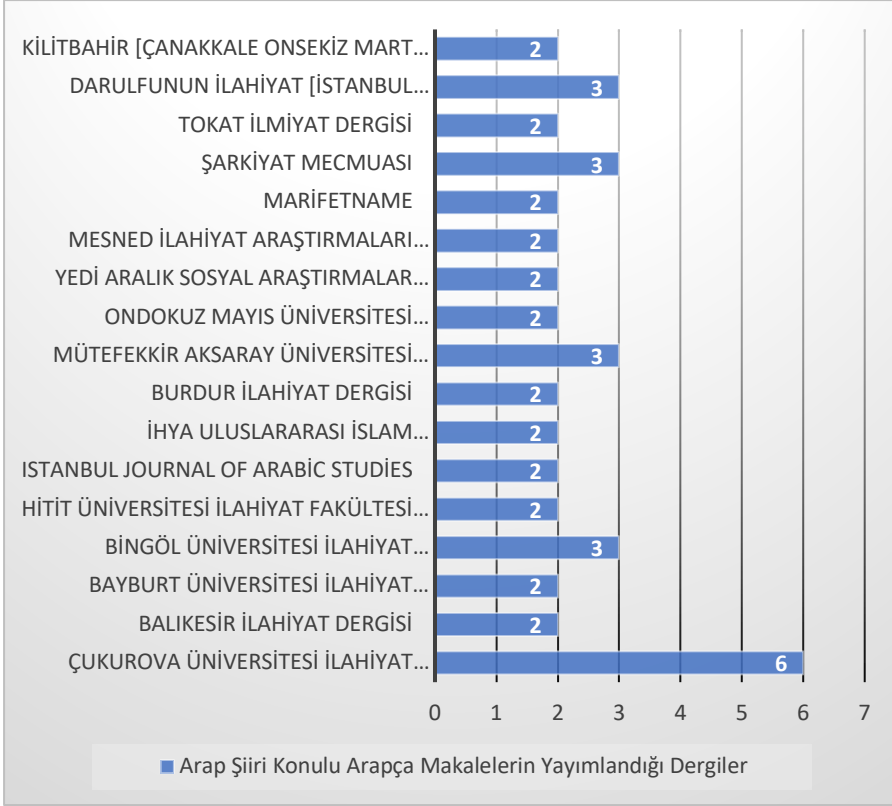
Şekil-4:

Yukarıdaki rakamlar açıkçası Arap şiiri konusunda Türk literatürüne katkı sunan yazarlar içerisinde Abdelkarim Amin Mohamed Solimani'nin isminin açık ara öne çıktığı görülür.

Aşağıdaki tabloda da Arap şiiri konulu Arapça makale yayımlayan dergilere ait dergi/sayı bazlı bir bakış verilmektedir:

Şekil-5:

Grafiğe bakıldığında Arapça şiir konulu makale yayınında Çukurova İlahiyat Dergisinin açık ara önde olduğu görülür. 2021, 2022 ve 2023 yıllarında art arda her yıl iki makale yayımlayarak ortalama her sayıda bir makale yayımlamış olmaktadır.

Sonuç

Bu çalışmada Türk akademisinde kaleme alınmış akademik makaleler "Arap Şiiri" özelinde betimsel bibliyometrik analize tabi tutulmuştur. Çalışmada İSAM ve Dergipark veri tabanlarından elde edilen makale verileri esas alınmıştır. Bu veriler ışığında makaleler; şair, edebi dönem, yazar sayısı, makale konusu, Arapça makaleler vb. parametrelerine göre niceliksel açıdan analiz edilmiştir. Elde edilen veriler tablo ve grafiklerle somut hale getirilmiş ve Arap şiiri konulu makale çalışmalarının seyrine dair panoramik bir bakış kolaylığı sağlanmaya çalışılmıştır. Görüldüğü kadarıyla Arap şiiri konulu makale çalışmaları açısından 2015 yılı dönüm noktası olmuştur. Bu yıldan

sonra makale sayılarında ciddi bir artış söz konusudur. 2015’ten beş yıl sonra 2020 yılı ise Arap şiiri makale yazımında sıçrama yılı olarak kabul edilebilir. Arap şiiri konulu ilk makalenin yazıldığı 1971 yılındaki tek makaleye karşılık yaklaşık 50 yıl sonra 2023 yılında makale sayısı 87’ye çıkmıştır. Sadece bu veriyle dahi Türk akademisinde Arap şiirine gösterilen ilginin belirgin bir şekilde arttığını söylemek mümkündür. Çalışmayla Türk akademisinde en çok ilgi gören şairin Abbasi dönemi şairi Mütenebbî olduğu görülmüştür. Dönemsel olarak da yine Mütenebbî’nin ait olduğu Abbasi dönemi şairleri Türk akademisyenlerin en çok ilgi gösterdiği dönem olmuştur. Yakın oranda Modern dönemin de Arap şiiri araştırmacılarının dikkatini çektiği görülür. Arap şiiri eksenli çalışmalarda doğal olarak edebi sanatlar araştırmaların odak noktasını oluşturmaktadır. İkinci olarak şiirlerin dini konular açısından incelenmesinin ilgi gördüğü fark edilmiştir. Araştırmacıların çoğunluğunun İlahiyat/İslami İlimler fakülteleri mensubu oluşunun beklenen bir sonucudur denilebilir. Araştırmanın sorularından birisi de Türk üniversitelerinde çalışan Arap edebiyatı akademisyenlerin alana katkılarına ilişkindi. Elde edilen sayısal veriler ışığında en çok katkının 18 makale ile 2022 yılında olduğu görülmüştür.

Kaynakça

Bhattacharjee, Anol. *Social Science Research: Principles, Methods, and Practices*. Florida: Testbooks Collection, 2012.

Denney Andrew S. Tewksbury, Richard. "How to Write a Literature Review", *Journal of Criminal Justice Education* 24/2 (2012), 218-234.

Çinkılıç, Recep. *Türkiye Arap Dili ve Edebiyatı - Akademik Çalışmalar Bibliyografyası*. İstanbul: Akdem Yayınları, 2023.

Harmancı, Hasan. *Arap Dili Literatürü*. Ankara: Çizgi Yayınları, 2020.

Kılınçkaya, Abdullah. "Türkiye'de Arap Dili Alanında Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri -III (2004-2013)". *Şarkiyat Mecmuası* 27/2 (2015), 95-130.

Uzunoğlu, M. Vecih. "Türkiye'de Arap Dili Alanında yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri-I (1956-2002)". *Nüsha Şarkiyat Araştırmaları Dergisi* 3/8 (2003), 7-31.

Uzunoğlu, M. Vecih. "Türkiye'de Arap Dili Alanında Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri-II (1956-2004)". *Nüsha Şarkiyat Araştırmaları Dergisi* _____ 760
5/17 (2005), 7-36.

Uzunoğlu, M. Vecih. "Türkiye'de Arap Dili Alanında yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri-III (1956-2013)". *Nüsha Şarkiyat Araştırmaları Dergisi* 15/40 (2015), 1-52.